

Oratio Dominica his verbis, *Et dimitte nobis debita nostra, liberat nos, ab illutione credendi, nos esse sine peccato.*

16 Post haec et pro peccatis nostris deprecamur discentes, ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS. Post subsidium cibi petitur et venia delicti, ut, qui a Deo pascitur, in Deo vivat, nec tantum praesenti et temporali vitae, sed et aeternae consulatur; ad quam venire potest, si peccata donentur: quae *debita* Dominus appellat, sicut in Evangelio suo [52] dicit: *Dimisi tibi omne debitum, quia me rogasti.* Quam necessario autem, quam providenter et salutariter admonemur quod peccatores sumus, qui pro peccatis rogare compellimur, ut, dum indulgentia de Deo petitur, conscientiae suae ani-

[52] *Matth. XVIII, 32.*

mus recordetur! Ne quis sibi quasi innocens placeat et se extollendo plus pereat, instruitur et docetur peccare se quotidie, dum quotidie pro peccatis jubetur orare. Sic denique et Joannes in Epistola sua [53] monet dicens, *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis et justus est Dominus, qui nobis peccata dimittat.* In Epistola sua utrumque complexus est, quod et rogare pro peccatis debeamus, et impetremus indulgentiam cum rogamus. Ideo et fidelem dixit Dominum ad dimittenda peccata, fidem pollicitationis suae reservantem [54]; quia qui orare nos pro debitis et peccatis docuit, paternam misericordiam promisit et veniam sequuturam.

[53] *Epist. 1, 8 et 9.*

[44] *Reservare, pro servare.*

Qua conditione, Dominus noster
nos constringit, ut veniam pec-
catorum possimus sperare.

17. Adjunxit plane et addidit legem, certa nos conditione et sponsione constringens, ut sic nobis dimitti debita postulemus, secundum quod et ipsi debitoribus nostris dimittimus, scientes impetrari non posse quod pro peccatis petimus, nisi et ipsi circa [55] debitores nostros paria fecerimus. Idcirco et alio in loco [56] dicit: *In qua mensura mensi fueritis, in ea remetietur vobis.* Et qui servus post dimissum sibi a domino omne debitum conservo suo noluit ipse dimittere [57], in carcerem relegatur: quia

[55] Circa pro erga. *Hellenis mus.*

[56] *Matth. VII, 2.*

[57] *Matth. XVIII, 34.*

indulgere conservo suo noluit, quod sibi a domino indultum fuerat amisit. Quae adhuc fortius Christus in praeceptis suis majori censurae suae vigore proponit: *Cum steteritis, inquit [58], ad orationem, remitte si quid habetis adversus aliquem, ut et Pater vester qui in coelis est remittat peccata vestra vobis. Si autem vos non remiseritis, neque Pater vester qui in coelis est remittet vobis peccata vestra.* Excusatio tibi nulla in die judicii superest, cum secundum tuam sententiam judiceris, et quod feceris, hoc et ipse patiaris. Pacificos enim et concordantes atque unanimes esse in domo sua Deus praecipit, et quales nos fecit secunda natiuitate [59], tales vult renatos perseverare; ut qui filii Dei esse coepimus, in Dei pace maneamus, et quibus spiritus unus est, unus sit et animus et sensus. Sic nec sacrificium Deus recipit dissidentis, et ab altari

[58] *Marci. XI, 25 et 26.*

[59] *In Bap̄tismate.*

revertentem prius fratri reconciliari jubet [60], ut pacificis precibus et Deus possit esse pacatus.

Abelis exemplum, qui propter animæ suæ nitorem, primam martyri coronam meruit: vir non pacificus salvus esse non poterit, quamvis martyrio se tradiderit.

18. Sacrificium Deo majus est pax nostra et fraterna concordia, et de unitate Patris et Filii et Spiritus Sancti plebs adunata. Neque enim in sacrificiis quæ Abel et Cain primi obtulerunt, munera eorum Deus, sed corda, intuebatur, ut ille placeret in munere, qui placebat in corde. Abel pacificus et justus, dum Deo sacrificat innocenter, docuit et ceteros, quando ad altare munus offerunt, sic venire cum Dei timore, cum

[60]. *Matth. V, 24.*

simplice corde, cum lege justitiæ, cum concordiae pace. Merito ille dum in sacrificio Dei talis est, ipse postmodum sacrificium Deo factus est, ut martyrium primus ostendens initiaret sanguinis sui gloria Domini- cam passionem, qui et justitiam Domini habuerat et pacem. Tales demique a Domino coronantur, tales in die judicii cum Domino judicabunt. Ceterum discordans et dissidens et pacem cum fratribus non habens, secundum quod beatus Apostolus et Scriptura sancta testatur, nec si pro nomine Christi occisus fuerit, crimen dissensionis fraternæ poterit evadere, quia, sicut scriptum est [61], *Qui fratrem suum odit, homicida est, nec ad regnum coelorum pervenit aut cum Deo vivit homicida*, non potest esse cum Christo, qui imitator Judæe maluit esse quam Christi. Quale delictum est quod nec baptismo sanguinis potest ablu?

[61]. *I. Joann. III, 15.*

quale crimen est quod martyrio non potest expiari?

Inimicus, nihil adversus nos poterit, si Deus ei non permiserit.

19. Illud quoque necessarie admonet Dominus, ut in oratione dicamus, ET NE PATIARIS INDUCI NOS IN TENTATIONEM. Qua in parte ostenditur nihil contra nos adversarium posse, nisi Deus ante permiserit; ut omnis timor noster et devotio atque observatio ad Deum convertatur, quando in tentationibus nostris nihil malo liceat, nisi potestas inde tribuatur. Probat Scriptura divina quae dicit [62], *Venit Nabuchodonosor rex Babyloniae in Hierusalem, et expugnabat eam, et dedit eam Dominus in manu ejus. Datur autem potestas adversus nos malo secundum nostra peccata, sicut scrip-*

[62] VI Reg. XXIV, 11; XXV, 1, et alibi.

tum est (63) *Quis dedit in direptionem Jacob et Israel eis qui praedantur illum? none Deus cui peccaverunt? et volebant in viis ejus ambulare neque audire legem ejus, et superduxit super eos iram animationis suae* (64). Et iterum, Salomone peccante et a praesep-
tis atque a viis Domini; recedente, positum est (65): *Et excitavit Dominus Satanam ipsi Salomoni.*

Cum dicimus: *Et ne patiaris induci nos in tentationem*: ostendimus, gratiam Dei unice a peccato nos praeservare.

20. Potestas vero dupliciter adversus nos datur, vel ad poenam, cum delinquimus; vel ad gloriam, cum probamur; sicuti

(63) *Isai XLII, 24 et 25.*

(64) *Vulgata sic ait: et effudit super eum indignationem furoris sui.*

(65) *III Reg. XI, 14.*

de Job factum videmus, manifestante Deo et dicente (66): *Ecce omnia quaecumque habet, in manus tuas do; sed ipsum cave ne tangas.* Et Dominus in Evangelio suo (67) loquitur tempore Passionis: *Nullam haberes adversum me potestatem, nisi datum esset tibi desuper.* Quando autem rogamus ne in tentationem veniamus, admonemur infirmitatis et imbecilitatis nostrae, dum sic rogamus, ne quis se insolenter extollat, ne quis sibi superbe atque arroganter aliquid assumat, ne quis sibi aut confessionis aut passionis gloriam suam ducat, cum Dominus ipse humilitatem docens dixerit (68), *Vigilate et orate, ne veniatis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem in firma;* ut, dum praecedit humilis et summissa confessio et datur totum Deo, quidquid suppliciter cum timore et honore Dei

(66] *Job. I. 12.*

(67) *Joann. XIX, 11.*

(68) *Marc. XIV, 38.*

petitur, ipsius pietate (69) praestetur.

Orationes omnes quas Deo offerre possumus, his verbis includuntur: *libera nos a malo.*

21. Post ista omnia in consumatione Orationis venit clausula, universas petitiones et preces nostras collecta brebitate concludens. In novissimo enim ponimus, SED LIBERA NOS A MALO, comprehendentes adversa cuncta quae contra nos in hoc mundo molitur inimicus; a quibus potest esse fida et firma tutela, si nos Deus liberet, si deprecantibus atque implorantibus opem suam praestet. Quando autem dicimus, LIBERA NOS A MALO, nihil remanet quod ultra adhuc debeat postulari, quando semel protectionem Dei adversus malum petamus; qua impetrata, contra omnia quae diabolus et mundus

(69) *Pietas Dei, id est, amor Dei in filios suos.*

operantur, securi, stamus et tuti. Quis enim ei de saeculo metus est, cui in saeculo Deus tutor est?

Oratio dominica, totius doctrinae
Domini Nostri Jesuchristi,
appendix est.

22. Quid mirum, fratres dilectissimi, si oratio talis est, quam Deus docuit, qui magisterio suo omnem precem nostram salutari sermone breviavit? Hoc jam per Esaiam prophetam fuerat ante praedictum, cùm, plenus Spiritu Sancto, de Dei maiestate ac pietate loqueretur: *Verbum consummans*, inquit (70), *et brevians in justitia, quoniam sermonem brevium faciet Deus in toto orbe terrae*. Nam, cùm Dei Sermo, Dominus noster Jesus Christus, omnibus venerit, et colligans doctos pariter et indoctos,

(70) *Isai. X, 22 et 25: Consummatio abbreviata inundabit justitiam.*

omni sexui atque aetati praecepta salutis ediderit, praeceptorum suorum fecit grande compendium, ut in disciplina coelesti discipulorum memoria non laboraret, sed quod esset simplici fidei necessarium, velociter disceret. Sic, cùm doceret quid sit vita aeterna, sacramentum vitae magna et divina brevitate complexus est dicens (71): *Haec est autem vita aeterna, ut cognoscant et solum et verum Deum, et quem misisti Jesum Christum*. Item, cùm de Lege et Prophetis praecepta prima et maiora decerperet, *Audi*, inquit (72), *Israel, Dominus Deus tuus Deus unus est. Et diliges Dominum Deum tuum de toto corde tuo, et de tota anima tua, et de tota virtute tua*. Hoc (73) est primum mandatum. Et secundum simile est huic: *Diliges proximum tibi tanquam te ipsum*. In

(71) *Joann. XVII, 18.*

(72) *Deuteron. VI, 4 et 5.*

(73) *Marc. XII, 29 a 31.*

his (74) duobus praeceptis tota Lex pendet et Prophetarum. Et interum (75). Quaecumque volueritis ut faciant vobis homines bona, ita et vos facite illis. Haec est enim Lex et Prophetarum.

III.

DE ORATIONE.

S. CIPRIANI.

[lib. de Orat. Dom. p. 213 et seqq.]

Jesus Christus, qui sine peccato erat, in oratione semper pernoctabat; quanto magis nos peccatores, in frequentanda oratione debemus nocte vigilare?

1. Nec verbis tantum, sed et factis Do-

(74) Matth. XXII, 40.

(75) Marc. VII, 12.

minus orare nos docuit, ipse orans frequenter et deprecans, et quid facere nos oporteret, exempli sui contestatione demonstrans, sicut scriptum est, (1): *Ipse autem fuit secedens in solitudinem et adorans*. Et iterum (2): *Exivit et monte orare, et fuit pernoctans in oratione Dei*. Quodsi ille orabat qui sine peccato erat, quanto magis peccatores oportet orare? Et si ille per totam noctem jugiter vigilans continuis precibus orabat, quanto nos magis in frequentanda oratione debemus nocte vigilare?

(1) L. V, 16.

(2) Ibid. VI, 12.